

Prof. Albert Sič, Ljubljana
arska ul. 18 Jugoslavija

Naročnina za celo leto: 10 Lir: za pol leta: 5 L: posamezna številka 20 slot., za inozemstvo se vračuna poštnina. - Oglasi, naročnina i. t. d. naj se pošiljajo na naslov: „Novice“, Trieste, Via S. Francesco d' Assisi 20.

Dolžnost nad vse!

Preštejte nas, preglejte nas, tako bi zamogli vsklikniti z našim pesnikom Zupančičem, ko bi vsak pojmoval dolžnosti, ki jih ima do naroda.

Živimo v razmerah, katere smo že stokrat opisali v raznih oblikah in ob raznih prilikah. Nédvomno ga danes ni nobenega, ki bi trdil, da je položaj našega naroda rožnat. Od poklicanih in nepoklicanih strani čujemo odkritosrčne izjave, da nas hočejo raznaroditi. Številna inteligenca, ki je pred vojno živela v naših krajih, je ostala izven mej naše države ali pa se je tekom teh povojnih let izselila, ker ji ni bil tukaj življenjski obstanek zasiguran. Ostalo je pičlo število ljudi, ki se bore z dneva v dan za svoje bomo življenje. Te ljudi gotovo drži tukaj ljubezen do rodne grude, do svojega naroda, ki je potreben svetov in pomoči. Ta maloštevilni roj je zgradil v narodu z njega pomočjo in delavoljnostjo mnogo lepega in občestvenega. Ni še vse izvršeno, kar je nujno in potrebno. Še mnogo truda, mnogo dela, bo treba, da bomo lahko vsaj položaju primer-

no zadovoljni z našim napredkom.

In tu je treba, da zastavi vsak posameznik izšolani in neizšolani, svoj plug in začne orati. Pa bo kdo rekel: ne dopušča mi moj položaj, ne dopušča mi tega moj poklic in težka borba za vsakdanji kruh. So res vsi tehtni ti vzroki, ki jih posamezniki navajajo v svrhu, da se odtegnejo delu v narodu. Prevečkrat in le preočito dokazujejo s tem svoje samoljubje, svoj egoizem, ki nadvladuje oni temeljni čut vsakega nacionalno čutečega človeka, da ni sam središče vsega temveč le člen v narodu. Narod pa kot enota stoji nad vsemi posamezniki in sodi in obsodi.

Človek, ki opazuje gibanje v narodu, vidi, da ni vse v redu, da je marsikaj gnilega, ki je treba izločiti iz našega javnega življenja. Narod hoče čisto in jasno. Imeti začrtano njegovo pot v bodočnost, noče imeti v svoji sredi nobenega, ki se mu predstavlja v menjajoči se luči.

Tej zahtevi narodovi moramo služiti vsi brezizjeme, ne omahujoč, temu narodovemu zdravemu samoljubju moramo služiti z nemojno vero, prepričani, da narod v svoji nepokvarjenosti prav hoče in pravo zahteva.

Novice iz vsega sveta

Človeške zveri

Ni dolgo od tega, ko so poročale „Novice“ o najbogatejšem narodu na svetu, o indijanskem plemenu Osage, na čigar ozemlju se nahajajo številni petrolejski vreli, ki jih posebne družbe izcerpajo in zanje velike vsote plačujejo. To izredno veliko bogastvo je privabilo lakomne pustolovce, ki se skušajo prilastiti ogromnih dohodkov. Mlade Indijanke so jim cilj in smoter tem podjetnim brezvestnežem. Poročiti se z njo in skrbeti polagoma, da izginejo moški člani družine, Svet Osage Indijancev leži v državi Oklahoma in je zraven tega še dobro skrivališče za razne potope in lopove. Državne oblasti so končno napravile red in rešile plemu skorajšnjega pogina. Zaprelo so farmerja W. K. Hale-ja, znanega pod imenom „kralj osaskih brd“ in njegovega nečaka Ernsta Burghardt-a, moža mlade Indijanke, ki si je že bil prilastil letno rento v znesku 100.000 dolarjev, ko je prej pomiril vse moške člane družine. Oba, stric in nečak, sta skovala strašen naklep, da pokončata vse plemo in si zagotovita vso bajno bogastvo in izredne dohodke tega plemena. Te dneve se je začela v Guthrie (Oklahoma) razprava proti obema morilcema, ki imata na vesti najmanj dvajset umorov.

Nenavadna stava

Krotilec krokodilov kapitan Wall je stavil, da napravi pot iz Palme na otoku Majorca (Spanija), dolgo 170 milj, na hrbtu krokodila brez osakega krmila in brez vesel. Zbil je skupaj nekaj desk, pritrdil jih krokodilu na hrbet, sedel nanje in vodil vdano žival z vajeti in dolgim jeklenim bičem skozi valove. Stavo je dobil. Žival je preplavala pot v dvanajstih urah in dva in štiridesetih minutah. Čeprav je krokodil že 400 let star, ni bil prav nič utrujen. Na poti je plavajočo žival spremljal parnik, ki ji je z žarometom svetil in ji kazal ponoči pot.

Pred lokomotivo skozi noč

Potujoči popravljavec dežnikov Andre Pettier je prekorčal pri Toulon-u (Francija) progo v trenutku, ko je pridrdral brzovlak. Njegovo spremljevalko je vlak povozil. Njegovega trupla pa ni bilo najti. Iskali so ga, a brez uspeha. Samo kapa se je dobila v bližini. Čez čas je pa prišlo telefonsko poročilo iz bližnje postaje Cuers, da je lokomotiva brzovlaka prinesla pred sabo neznanega moža. Obлека mu je bila prišla med stroj, ki je moža dvignil in ga tako rekoč pehal pred sabo kakih 20 milj daleč. Strojevodja je slišal obupne klice komaj, ko je začel vlak, bližajoč se ostaji, počasneje voziti. Mož leži v bolnišnici težko ranjen.

Čas je zlato

V delavnici znanega industrijalca v Chikagu je pritrjen lepak, na katerem stoji z velikimi črkami zapisano: „Obiskovavec! Bodi kratek! Čas je zlato in moj čas je dragocen! Zato pa že sedaj odgovorjam na vsa

nepotrebna vprašanja. Če mi gre dobro? — Hvala! — Če je vreme lepo? — Me ne zanima! — Če je mrzlo ali gorko? — Mi je vse eno! — Koliko otrok imam? — Sem samec! — Če sem zdrav? — Da! Na svidenje in na svidenje!

Razsodnost

Curški sodnik Felsner je oprostil šoferja, ki je pred kratkim povozil moža. Dejanski stan je bil sledeči: Dva moža sta govorila sredi ceste, šofer je dal znamenje s trobeno, oba sta šla narazen eden na desno, drugi na levo, tako da je šofer moral enega povoziti. Pri utemeljevanju oprostilne razsodbe je navajal sodnik: Ako gredo krave, kokoši in ženske po cesti, mora šofer ustaviti svoj avto, ker se nikdar ne ve pri njih, na katero stran polet, možki pa morajo imeti že toliko razsodnosti, da dajo avtomobilu tak prostor, da lahko vozi mimo.

Trocki - filmski igralec

Neki filmski režiser iz Holywooda opisuje sodelovanje sovjetskega komisarja Leva Trockega v dveh filmskih komadih. Bilo je pred dokaj leti, ko je filmska družba „Vitagraf“ sestavljala dva filma iz življenja ruskih revolucionarjev. Za prvi film je bil določen naslov „Anarhist“.

Film je imel prikazovati življenje ruskih revolucionarcev. Režiser je dolgo izbiral primerne osebe in se ni mogel odločiti, koga bi vzel za glavnega igralca. Slednjič je pozval svojega sotrudnika ter mu naročil naj gre iskati med ruske emigrante take ljudi, ki bi lahko vstregli njegovim zahtevam. Ameriški filmski igralci se namreč nikakor niso mogli vživeti v vloge ruskih „anarhistov“.

In res, režiserjev sotrudnik je šel na delo in se je kmalu vrnil. Prišel je seboj v filmski atelje več mračnih ljudi, ki so imeli tako markantne obraze, da se je režiser koj na prvi pogled navdušil zanje. Stopnja njihove civilizacije je bila zelo različna. Najboljši vits med njimi je napravil žid Bronstein, sedanji Lev Trockij. On je bil takrat v Newyorku korespondent ruskih revolucionarjev in v socijalistično orijentiranih listov. Njegov zaslužek je bil skromen in prav rad je sprejel ponudbo za nastop v filmu.

„Anarhist“, med njimi Bronstein-Trockij, so za honorar petih dolarjev igrali tako realistično, da je leta 1905. ob priliki snemanja filma, „Želja po miru“, ki se tudi odigrava v ruski družbi, režiser „Anarhistov“ vnovič prosil Bronsteina in njegove tovariše iz prvega filma za sodelovanje.

Tudi ta film se je zelo posrečil in Trockij je dobil za svoj nastop poleg

dobrega honorarja tudi spričevalo, da je „izvrsten filmski igralec“. Najbrže pa bi danes plačali Trockega v Ameriki še boljše kakor pred kakimi

30 leti, če bi se dal posnemati za film ne kot igralec, temveč kot ljudski komisar in tribun sovjetskih republik.

TEDENSKI PREGLED

NA DALJNEM VZHODU.

V zadnjem tedenskem pregledu smo poročali o napetosti, ki je nastala na daljnem vzhodu med Kitajsko in sovjetsko Rusijo radi aretacije glavnega ravnatelja vzhodnokitajske - ruske železnice. Poročali smo, da je pričakovati izbruh sovražnosti vsak dan, če bi se Csang-Tso-Lin ne hotel pokoriti ultimativni zahtevi čičerina, sovjetskega zunanjega ministra ter izpustil Ivanova in še dva druga pod-ravnatelja.

Kitajski maršal Csang se je pa vendarle zavedel resnosti položaja in pustil na svobodo ruske funkcijonarje in s tem je bila vojna nevarnost odpravljena. Vidi se, da ima Rusija precejšnjo moč in besedo, ker le temu je pripisati, da se je spor zaenkrat rešil mirnim potom.

Na vzhodu pa kljub tej mirni rešitvi ne bo še miru, ker so prevelik navskrižu interesi raznih vevsil, ki podpihujejo razne kitajske generale, ki so le poslušno orodje v rokah veselil. Sedaj se zopet čujejo vesti, da hočeta Csang-Tso-Lin in Wu-Pei-Fu marširati na Peking, glavno mesto Kitaja, ki ga zaenkrat še drži močno v rokah krščanski general Feng, velik prijatelj Rusov in glavni borec za kitajsko nacionalno osvobodjenje izpod krempljev evropsko-ameriškega kapitalizma.

V RUMUNIJU

se položaj spreminja na korist opozicijskih strank. Bratianujeva osvražena vlada stoji pred padcem, ki mora priti v kratkem. Kmetijska stranka, katere voditelj je general Avarescu je dosegel za občinske volitve, ki se bodo vršile od 17. do 20. februarja po vsej Rumuniji, kompromis z nacionalisti. To pomeni za opozicijo velik uspeh, ker obe stranki lahko računata na povoljen uspeh pri volitvah. Avarescu želi, da bi se združile vse opozicijske stranke v skupnem boju proti osvraženi Bratianu-ju.

Notranje homatije in labilnost položaja so tudi bili povod, da se tokrat napovedana konferenca Male Antante, ki bi se imela vršiti najprej v Dubrovniku, potem določena za Bled, šele 10. t. m. vrši v Temešvaru. Zunanji minister Duca gotovo ni imel prvih časa, drugič pa tudi nima tiste moči in avtoritete sklepati važnih mednarodnih pogodb in obveznosti, ko je pa v notranjosti oster boj za vladni obstanek, ki se še ne ve kako bo izpadel. Vsekakor bodo izidi občinskih volitev veliko pripomogli k razčiščenju notranje situacije.

KONFERENCA MALE ANTANTE

V Temešvaru bodo razpravljali razna vprašanja, medtemi bo na dnevnem redu, madžarska falzifikatorska afera in priznanje Rusije. Vse bolj se čuti v Čehoslovaški in Jugoslaviji potreba po vzpostavitvi rednih diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo. Posebno glasno se oglašajo v Čehoslovaški pridobitni krogi, ki zahtevajo nujno priznanje Rusije de iure, ker brez tega ni mogoča urejena in sigurna trgovina. Tudi v Beogradu se svetlika in se pripravlja pot za priznanje. Rumunija je tukaj v zelo kočljivem položaju, ker med njo in Rusijo obstoja še vedno nekako vojno stanje radi Besarabije, katero si lasti Rusija še vedno zase.

Pisec teh vrstic je govoril v Trstu zadnjič z Rusi iz Besarabije, ki so odhajali v Brazilijo. Izjavili so mu, da je trpljenje Rusov v tej provinci naravnost nezno. Za vsako malenkost pretepanje nedolžnih ljudi od varnostnih organov in druga telesna mučenja. Raznarodovanje je nasilno in ga oblasti pospešujejo na vse mogoče načine. Zato se pa izseljujejo cele družine preko oceana v Argentino in Brazilijo, v nadi, da pridejo v boljše življenje.

Rumuniji je torej zelo mučno, ker ona nima izgleda, da bi mirnim potom rešila svoj spor z Rusijo. Kako malenkostno razčiščenje bo pa ta konferenca vendarle prinesla tudi v tem pogledu.

FALZIFIKATORSKA AFERA V MADŽARSKI

ni še zaključena. Francija je zahtevala energično, da se zaslišanje izvrši v prisotnosti francoskih policijskih funkcijonarjev. Madžarska je zahtevala ugodila na ta način, da so bili zaslišani aretiranci in obdolženec še enkrat pred policijskimi organi v prisotnosti francoskih. Sodniško zaslišanje ni namreč mogoče v prisotnosti drugodržavnih pooblaščenec. V Budimpešti je odpotoval tudi jugoslovanski policijski šef Žika Lazić in ta njegov odhod spravljajo v zvezo z namero jugoslovanske vlade, da energično poseže od svoje strani v to nečedno afero.

Glavni krivec v tej aferi princ Windischgraetz je izjavil, da je izvršil in realiziral misel o falzificiranju francoskih frankov iz zgolj patriotskih vzrokov, hoteč s tem pripomoči, da se povrne na madžarski prestol Habsburgovcev nadvojvoda Albrecht.

NEMČIJA.

Po dolgem oklevanju, razgovorih in prigovorih je nova nemška vlada pod dr. Luthrom stopila pred državni zbor prejšnji teden.

Pri debati o vladni deklaraciji so nastali burni prizori med socijalističnim poslancem Henningom in vladno večino na eni strani, a na drugi med nacionalisti, ki so zahtevali, da mora Nemčija dobiti nazaj svoje kolonije in da Nemčiji mora biti dovoljena priključitev Avstrije ter da mora doseči pravico do samoodločbe vseh Nemcev, ki žive v drugih državah.

Socijalnodemokratska stranka odobrava vstop v Zvezo Narodov in tudi zunanjo politiko vlade, ne strinja se pa z izjavami glede notranje politike.

Pri poimenskem glasovanju je bila sprejeta zaupnica vladi s 160 proti 149 glasovom. 151 poslancev ni glasovalo, to so bili socijalni demokrati in poslanci gospodarskega udruženja.

Prava milostna zaupnica!

Volilci pozor!

V dnevih od 1. do 15. februarja so izloženi v občinskem uradu volilni imeniki, kakor jih je sestavila občinska komisija. Kdor ni v imeniku vpisan, se lahko pritoži na pokrajinsko volilno komisijo in sicer do 15. februarja ter zahteva v smislu čl. 40. kr. odloka-zakona od 4. februarja 1915, št. 148. vpis.

Vsak volilec ima zraven tega pravico rekurirati proti vpisu volilcev in proti razdelitvi občine na sekcije.

Volilci, pogledajte v volilne imenike, če ste vpisani, in če niste, zahtevajte z rekurzom vpis. Pregledajte tudi, če je kdo po nepravilnem vpisu, in zahtevajte na to izbris. Ne zamudite roka! 15. februarja je zadnji dan.

Pojasnila dobite v uradih političnega društva „Edinost“ v Trstu in Gorici, kjer Vam tudi po potrebi sestavijo rekurze.

POLITIČNO DR. „EDINOST“

Tajništvo.

DNEVNE NOVICE

Razpust občinskega sveta v Podgradu.

Ravnokar se pripravlja v Rimu seznam podestator in že v prihodnjih dneh bo izdan zakon, s katerim se odpravi več nego sedem tisoč županstev. Pri nas pa imajo lokalne oblasti še večjo silo. Ne morejo počakati niti par dni, da bi zadnji naši župani odstopili svoje mesto tujemu uradnemu upravitelju občine.

Pred dvema tednoma so tako razpustili občinski svet v Dekanah, sedaj je prišla vrsta na Podgrad.

25. t. m. se je predstavil podgrajskemu županu v uradnem prostoru neki kolonelo Abatini Tomaso iz Rima in sicer kot kraljevi komisar za občino Podgrad. Ker ni imel pri sebi nobenega dekreta in tudi župan ni imel nobenega obvestila, mu župan ni mogel predati občine. Pač pa je telefoniral za navodila na podprefekturo v Koper. Podprefekt, bržkone tudi neobveščen o celi zadevi, je na eni strani prepovedal predajo občinskih poslov, na drugi strani pa je zabranil sejo občinskega zbora, ki jo je bil sklical župan, da poroča o položaju.

Naslednjega dne je bil novi «komisar» povabljen na podprefekturo v Koper, odkoder se je vrnil 28. t. m., toda tudi takrat brez dekreta.

Župan je bil v zadregi in ni vedel, ali bi sedaj posle predal ali ne. Novi komisar brez dekreta, župan brez obvestila s strani prefekture ali podprefekture.

Na županovo vprašanje, zakaj je bil občinski svet razpuščen, mu je novi komisar izjavil, da tega ne ve. Rekel pa mu je, naj si ne dela preglavic in naj mirno izroči posle v njegove roke. Župan je tudi to storil in je obenem telefoničnim putem obvestil podprefekturo v Koprju, ki je odobrila njegovo dejanje. S tem je končal voditi podgrajsko občino zadnji slovenski in zadnji župan sploh.

Osebnosti.

S 1. februarjem, kar na lepem sredi leta, je bil premeščen g. učitelj Strgulc iz Čezsoče na enorazrednico v Kalu-Koritnici. Učiteljica gđc. Lazarjeva pa iz Kala-Koritnice v Čezsočo. G. Sivec iz Lepena v Čezsočo. G. učitelj Braz pa iz Bevšice v Lepeno. Kar po vojaško — v štiriindvajsetih urah!

Pouk v lepem vedenju.

S 15. februarjem bodo stopile v veljavo take odredbe, da bo kaznovan vsakdo, kogar zaloti železniški izprevodnik pri onesnaženju železniških voz. Ako bo torej prevodnik od 15. februarja zalotil potnika naslonjenega s črevlji na sediščih, na steni in divanih, ga bo kar na licu mesta kaznoval z globo od 10 do 100 lir. Lahko se bo seveda še nadalje naslonilo črevlje na sedeže, ako se to napravi na tak način, da se sedeži ne umažejo. Podloži se lahko na primer časopis pod črevlje.

Zasačeni potniki bo lahko plačal globo takoj izprevodniku, ako ne, ga ta naznani sodnji.

Se marsikaj bi se moralo po našem mnenju paziti v železniških vozovih:

1. Ne smelo bi se pljuvati na tla, ki sedaj kakšenkrat izgledajo tako kot polje po plohi. Tujci, Angleži in Amerikanci, ki na to niso navajeni, se zelo čudijo tem zdravju, olik in okusu nasprotujočim običajem.

2. Ne smelo bi se kaditi v prostorih odmerjenih za nekadilce. Potujejo po železnici premnogokrat otroci, bolniki, starejši ljudje in tudi še nekoliko žensk, katere ne kadijo. Vsem nekadičcem neprijetno dè in jim škodi vožnja v zakajenih prostorih.

Govori se, da bo tudi o teh dveh točkah izdalo ministerstvo stroge predpise.

Le ta nam županil ne bo.

Precej nad 100 mest je sedaj prostih v naših goriških občinah za poteštata. Večina naših županov se bo iz svojega osebnega stališča veselo

oddahnilo, ker jim ne bo potreba več se ukvarjati z občinskimi posli. Ni ravno veselo, častno in prijetno opravljati županske posle značajnemu možu v sedanjih časih in razmerah. Je pa seveda tu pa tam kak mož, v nekaterih občinah celo po dva, tri in še več takih in od nas razgaljenih za časa peternelovanja v goriški deželi, ki se sedaj ponujajo Vidmu za poteštata. Precej takih ginljivih prošelj leži sedaj v Vidmu in jih bomo ob gotovem času priobčili. Imenik poteštator za našo deželo je že skoraj popoln.

Uradni listi trdijo, da bodo vstolice novi poteštati v mesecu juniju.

Veseli pojav.

Čeprav je letos pust kratek, pa kljub temu niso plesi po naših vaseh tako pogosti kot prejšnja leta. Sicer je temu mnogo krivo pomanjkanje denarja, nekaj pa seveda tudi spoznanje, da prekomerno veseljačenje pelje v propast.

Po vseh hribih do Solkana se pleše letošnji pust bolj malo. Izjema so nekateri trgi in večji kraji, pa še ti so letos priredili mnogo manj plesnih prireditvev kot pa druga leta.

Pleše se manj tudi v tistih Brdih, kjer mladi svet toliko nori za plesom. V Brdih vpliva pač slab vzgled iz Furlanije. Le v Vipolzah je v neki gostilni nedeljo za nedeljo ples. Celo goriška okolica je letos prenehala z neprestanimi, vsakotjedenskimi plesi. Tudi vipavska dolina in Kras sta obrnila hvala Bogu barjarju hrbet.

Upamo, da bo ta vesel pojav, ki je letos le bolj izraz slabega gmotnega stanja naših krajev tudi v bodoče obstal ter da bo naša mladina na tak način obilo prihranila na denarju, zdravju ter duševni pravosti.

Novi električni centrali.

Zadnjič smo poročali o novi tvornici za sukno v Podmelcu pri Sv. Luciji, danes pa hočemo omeniti načrt za zgradbo dveh ogromnih električnih central v srednji soški dolini med Sv. Lucijo in pa Solkanom.

Tvrška Brunner je dobila od goriške občine njeno koncesijo za napravo električne centrale v Solkanu.

Brunner pa ne bo delal električne centrale na starem mestu, kjer je bila poprej, ampak nekoliko višje. Blizu Avč bo potem še ena druga električna centrala. Zajeli bodo skoro celo Sočo v roje ter jo napeljali na obe centrali, tako, da bodo izkoristili precej tisoč konjskih sil električne energije. Kar se električne sile iz teh dveh central ne bo porabilo v bližini central in na Goriškem, jo bodo odpeljali po žici v Istro za izkoriščanje tamkajšnjih rudnikov. Kapitalistično podjetje, ki upravlja rudnike v Istri ter kapitalisti, ki nameravajo zgraditi obe velikanski centrali na Soči sta stvorili namreč novo takozvano goriško hidro-električno družbo. S tem izgine še ostanek nekdanje električne družbe, katere deležniki so bile tudi naše občine in bivša goriška dežela.

Glede velikih električnih central v gorenji soški dolini se pa zdi, da je prišla cela zadeva v nekak zastoj. Botično električno-železniško velepodjetje iz Rima ne more baje zadoščati pogojem stavljenim pri podelitvi koncesije. Časa ima samo še dve leti da prične z delom, ako ne ji poteče dovoljenje. Centrali v srednji soški dolini bi se na tak način iznebili nevarnega tekmeča; kajti vsa ta velika električna podjetja tožijo, da ni tako lahko oddati električne energije.

Nedeljski koncert «Šolskega društva» pri Sv. Jakobu

postavljam vsem našim društvom v zgled. Namesto praznega veseljenja, plesa, popivanja, odrskega burkarstva in drugih strupenih nadomestkov za višje duševne potrebe resnično lepoto in dober užitek: to bolj imponira nego visoke članske številke in vsote slabo uporabljenih inkasov. Sedanje razmere nam dovoljujejo tako malo pravega kulturnega razmaha, da bi moral že vsak posameznik in kaj šele organiziran krog vršiti nekakšno ekonomijo duševnih sil, da nam ne bodo ostajale baš najboljše ob poti. Ta koncert je na pr. pokazal, kako bogata zaloga muzikalnega umevanja je še ostala v nas, tako v izvajajočih kakor v poslušalstvu, ki je navzlic slabemu vremenu malone napolnilo dvorano. Tako sem povedal najvažnejši rezultat tega večera in si le želim, da bi pomenil začetek intenzivnejšega dela in eno iz-

med mnogih praktičnih priprav za velike glasbene stvari, ki se nam v bližnjem času pokažejo. O izvajanju samem ni treba mnogo besed. G.čna Avrelia Sancinova je znana že širom dežele po svojem ogromnem glasovnem materialu in po ljubezni in požrtvovalnosti, s katero se pripravlja na vsak nastop. Ta večer je žela še posebno zaslužen aplavz in je morala dodati arijo iz opere «Mignon». Njena spremljevalka na klavir g.čna Gita Bortolottijeva je tako skromna, da ostaja vedno v ozadju, čeprav je vsak uspeh tudi njen uspeh. Hotel bi, da bi ji mogli ustvariti tisti stalni glasbeni milje, ki bi jo pripravil večkrat tudi do samostojnih nastopov. Pevski zbor «Ilirije» poje s svojimi mladimi grli sveže in krepko, še prekrepeko; pod energičnim vodjem gosp. Milanom Pertotom mu obetam dobro bodočnost. Osebo pa me je najbolj zanimal instrumentalni del večera (Bach «Largo ma non troppo» za dve violini in klavir, Dvořakov tercet za dve violini in violo; izvajali poleg g.čne Bortolottijeve gg. Logar, Pavletič in Vrabec). To zanimanje je v zvezi s tolikokrat prevranim upanjem, da bi se ustanovil slovanski kvartet v Trstu. Človeku je žal, ko vidi tako dober temelj, toliko volje in sposobnosti do uživetja, pa ni vztrajne moči, ki bi prevzela vlogo čelista. Ali takšnega človeka res ne zmoremo? Če dosežem s temi vrstami, da se nam javi, potem bom lahko rekel, da ni brezpomembno pisati našim ljudem o resnih nastopih in jih priganjati k lepemu in poštenemu. — K. Kocjančič.

Poročilo o uprizoritvi «Kralja na Betajnovi» v Trstu

bi ostalo nepopolno in krivično, če ne bi hotel omeniti, da sta postavila pri obeh reprizah tako režija (g. Terčič), kakor publika, svojega moža. Prva je spremenila zasedbo v kmetijskih vlogah in v vlogi starega Krneca (igral ga je g. Terčič sam). Z odpravo raznih majhnih nedostatkov se je dosegla zlasti pri prvi reprizi krasna uprizoritev. Občinstvo je s svoje strani skrbelo za dostojno vedenje. Na kratko: Tržaških Slovencev ni treba biti prav nič sram pred drugorodnimi teatri, ki imajo vsa sredstva na razpolago, velike ansamble in publike ter — nič ovir. — K. K.

PUSTNA ZABAVA PRI SV. JAKOBU

Pevsko društvo «Ilirija».

Gotovo je ostala lanjska pustna zabava našega društva, vsem, ki so bili navzoči, še v prijetnem spominu. Malo je takih večerov. Da je to res — se bo vsakdo lahko prepričal na pustno nedeljo 14. t. m. Čuje se, da bodo letos — mesto mask — narodne noše prav v lepem številu zastopane. Tako je tudi prav, kaj bi se šemili v teh časih, ki so tako resni, čeravno so pustni! Rajanje bo trajalo do petelinovega klica. Bodi še omenjeno, da bo vodil zabavo g. A. Pertot in da je čisti dobicek namenjen društveni blaginji.

Na obilno udeležbo vabi — Odbor.

Kraški vodovod.

Že dolgo let pred vojno je bil zasnovan, toda komaj nujna potreba ob času vojne je udejstvila že stare načrte. Tekom vojne je skrbela zanj vojaška uprava, potem je prešel v roke posebnega konsorcija. Občine so ga vzdrževale, toda pod tem bremenom so omagale, posebno ker je bolj in bolj razpadal in zahteval vedno večjih vsot za popravila in za redno vzdrževanje. Ker je pa vodovod zelo potreben, saj nima Kras dobre vode, je vzela vso zadevo vlada v roke in bo skušala ohraniti vodovod. V ta namen se bo vršilo v nedeljo, dne 7. t. m., ob 11. uri na podprefekturi v Gorici posvetovanje, na katero se vabijo vsi interesi. Udeležbo se tega setanka tudi zastopniki vseh prizadetih občin na Krasu in v vipavski dolini. Želimo temu sestanku najboljših uspehov, da se ta nujna zadeva končno reši v prilog našemu ljudstvu.

Led na Jadranskem morju

V Kaštelanskem zalivu je dne 28. m. m. zmrznilo morje 1 cm na debelo. Ljudje še ne pomnijo, da bi kdaj zamrznilo morje v tem zalivu.

Po slovanskem svetu

Don Juraj Biankini opasno obolev

Stari, častitljivi borec za narodno stvar don Juraj Biankini je hudo obolev na pljučnici. Zaradi njegove starosti, 80 let, je velika ne-

varnost, da g. Biankini podleže zavratni bolezni.

Ob desetletnici rešitve srbske vojske.

V beograjskem «Vremenu» objavljiva bivši konzul in pomočnik v ministrstvu za notranje zadeve, Marko Čemović, sledeče zanimivosti, kako je bila januarja 1916. rešena srbska vojska:

«Dne 3. januarja 1916., torej pred 10. leti je dobilo srbsko poslanstvo v Petrogradu od ministrskega predsednika Pašića z otoka Krfa, kamor so se Srbi umaknili po umiku skozi Albanijo, obupno brzojavko. Istega dne sem se odpeljal iz Petrograda v Mogiljev, kjer je bilo rusko vrhovno poveljstvo. Naš poslanik v Petrogradu, dr. Miroslav Spalajković, mi je poslal kopijo brzojavke na postajo s prošnjo, da jo izročim našemu vojnemu odposlancu, podpolkovniku Branislavu Lontkijeviću. Imel sem takrat pljučnico in sem vrh tega še bljuval kri. Moje stanje je bilo jako kritično, toda v strahu, da nam ne propade zadnji vojak, sem šel takoj na delo.

Še v vlaku sem prestavil obupno Pašićevo depešo. Na postaji v Mogiljevu sem razkril sedaj že pokojnemu Lontkijeviću svoj načrt. On ga je takoj razumel in odobril. S postaje sem se peljal z našim vojnim odposlancem kot izredni delegat vlade s Krfa. Radi tega sem bil gotov, da me sprejme v Mogiljevu tudi ruski generalissimus, Aleksijejev. V ruskem generalnem štabu sva našla z Lontkijevićem takrat tudi znanega francoskega generala Pau-a. Ta me je sprejel z vso ljubeznivostjo, kakor more to le Francoz in povzdigoval junaštvo srbske armade do neba. Razlagal sem mu obupni položaj srbske vojske na Krfu in ga prosil pomoči.

Naslednjega dne me je končno sprejel generalissimus Aleksijejev, Slovan z dušo in telesom. Hotel mi je ustaviti najprej kašelj in kri z medom in čajem. Deloma se mu je to res posrečilo. Celih 47 minut sem namreč govoril potem nemo-teno z njim. Vprašal me je, ali sem že bil pri generalu Pau-u in popolnoma soglašal z mojim načrtom. Povedal mi je, da bodo 6. januarja pri carju na kosilu general Pau, angleški vojaški ataše ter še posebni angleški odposlanci in obljubil, da bo med kosilom izročil carju Pašićevo brzojavko in obenem carju osebno predlagal, da se zavzame pri maršalu Joffru in maršalu Frenchu za rešitev srbske vojske.

Ob 3. popoldne je bilo kosilo. Jaz sem v postelji čakal vesti s kosila. Uro kasneje me je poklical po svojem ordonancu general Pau. Gledal me je mrko in me na moje silno iznenadenje ostro nagovoril: «Kaj pa Vas je privedlo semkaj? Ali hočete morda razbiti našo zvezo?» — Jaz sem mu nato še osorneje odgovoril: «Naj gre k vragu Vaša velika zveza, ko propada zadnji srbski vojak!» Nato sem zaloputnil vrata in odšel. Nisem se mogel pomiriti. Že čez pol ure nato pa me je posetil moj prijatelj, bivši ruski vojaški ataše v Berlinu, na čegar ime se ne spominjam več. Bil je kakor generalissimus Aleksijejev, navdušen Slovan in kot tak velik prijatelj Srbov in zagovornik njihovih zahtev. Ležal sem v postelji. Objel me je, ves srečen in razburjen od radosti, ter mi sporočil zgodovinsko vest:

«Dragi moj! Car je že poslal brzojavko angleškemu kralju in Poincaréju — da takoj razbije zvezo, ako ne rešita srbske vojske.»

Zgodovinska carjeva brzojavka je imela popoln uspeh. Srbska vojska je bila rešena.

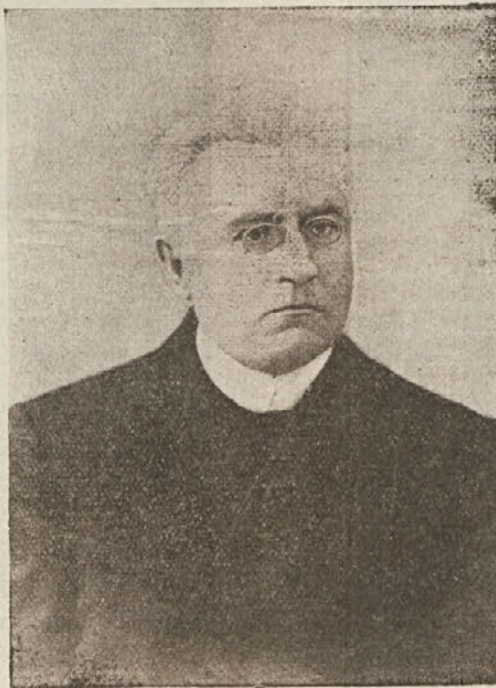
Spomnite se „Šol. društva“!

K PETDESETLETNICI „EDINOSTI“

(Ostale slike prinesemo prihodnjič)

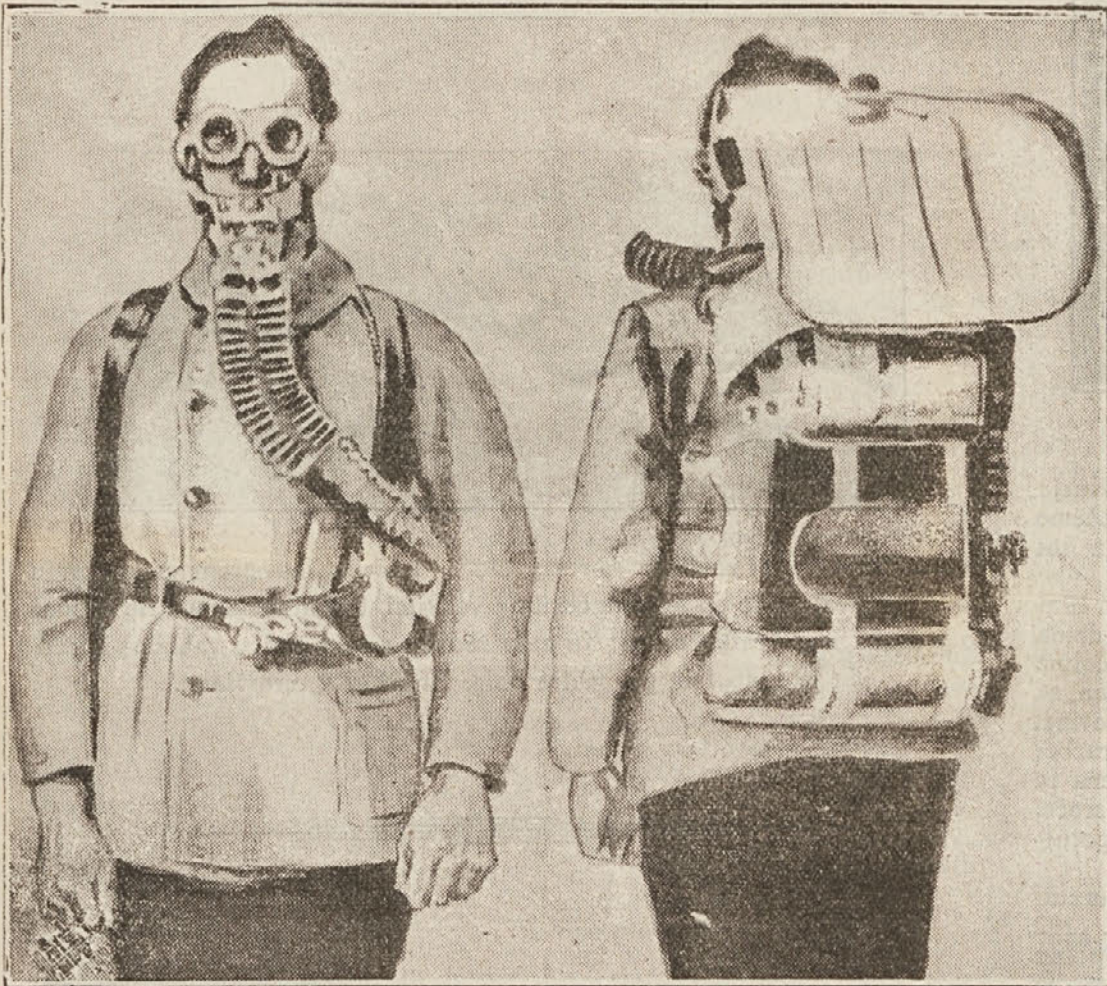
MAKSO COTIČ
sedanjí ravnatelj „Edinosti“

PROF. MATKO MANDIĆ

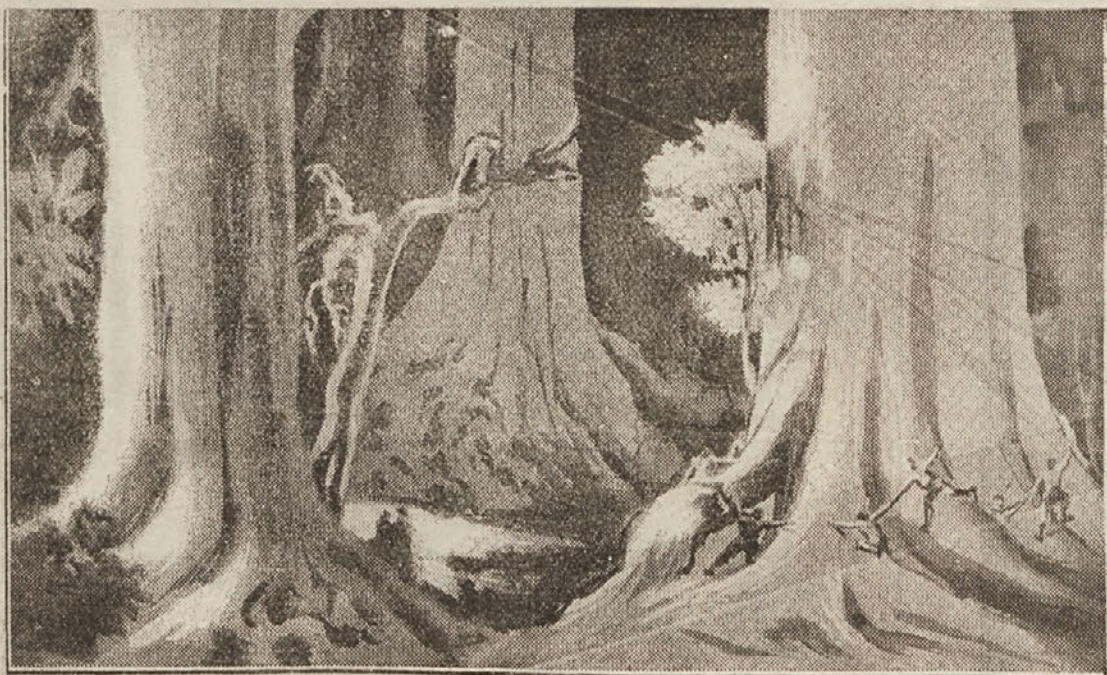
IVAN GORJUP

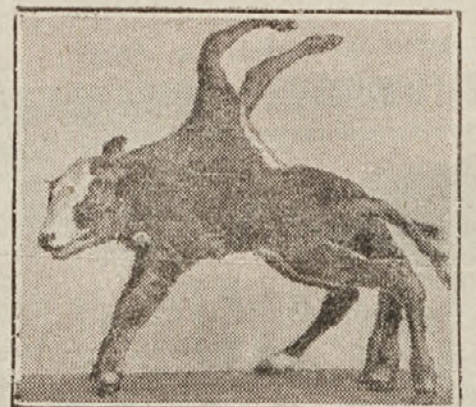
Aparat za proizvodnjo kisika kaže naša slika. Priprava proizvaja kisik, katerega neobhodno potrebujemo za dihanje; zato je ta aparat posebno koristen pri reševalnih delih v rudokopih, napolnjenih s strupenimi plini, ki so človeku smrtno nevarni. Reševalec ima pripravo na hrbtu, odkoder mu po cevi dovaja kisik v usta in pljuča, nos in usta ima pa zavarovana pred strupenimi plini z masko, kakršne so imeli vojaki. Take aparate, razen rudarjev, vodnjakarjev in potapljačev, katere smo opisali v zadnji številki, rabijo tudi gasilci pri gašenju.

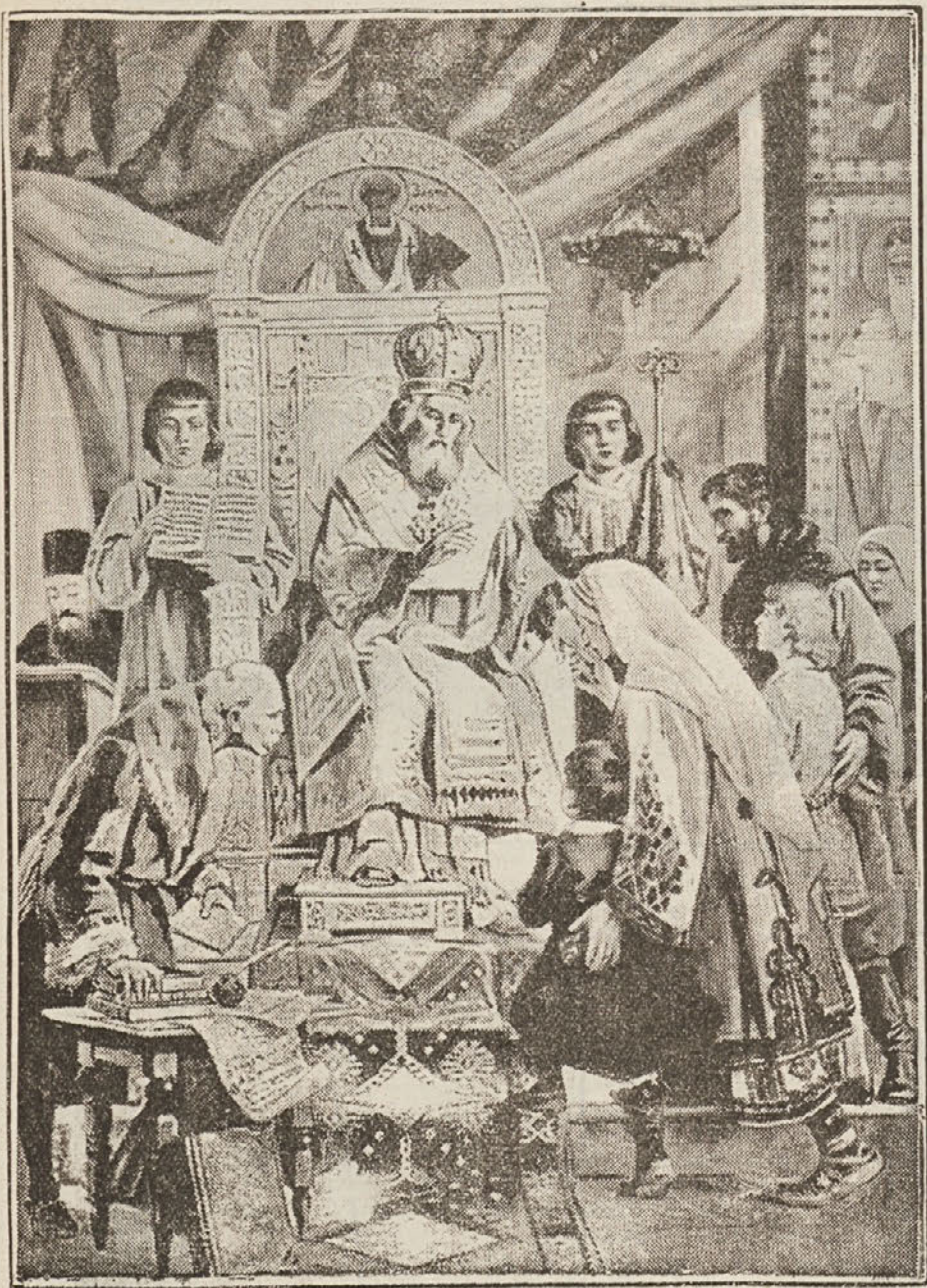
Največji cvet na svetu ima našemu kačniku ali Aronovi palici podobna rastlina, ki cvete na azijskem otoku Sumatri ob času, ko je pri nas najhujša zima. V soparni vročini požene iz mokre, gnojne zemlje velikemu keliču podoben cvet temnovijoličaste barve, iz katerega štrli v dolg, nožnici podoben list zavist pestič, kakor pri našem kačniku v senčnatih gozdovih ali pa kakor pri »škrnicelj« imenovani rastlini, katero goje naša dekleta v lončkih.

Pragozd v Braziliji. V vročih in močvirnih pokrajinah južne Amerike ob Amazonski reki, ki je druga največja reka na svetu, se razprostirajo še ogromni gozdovi, kjer še nikdar ni zapela sekira in žive še divje zveri mačjega plemena, puma ali ameriški lev in jaguar, ki ima po kožuho temne kolobarje. Po zemlji se plazijo velikanske kače in druga golazen, po drevesih skačejo opice in kriče pisane papige, po zraku pa letajo kot sršeni veliki ptiči kolibriji in kot naši netopirji veliki metulji.

Tele z osmimi nogami in tremi očesi. Meseca avgusta lanskega leta je vrgla posestniku in gostilničarju Mihlu Perku v Gornji Voličini pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah krava tele, ki je imelo 8 nog in 2 glavi zraščeni v eno s tremi očesi in z le dvema ušesi. Tele je prišlo mrtvo na svet, a bilo pa je popolnoma razvito.

Sv. Sava

Vsako leto praznujejo pravoslavni kristjani — Srbi na 27. januarja praznik Sv. Save z velikimi slavnostmi po vseh šolah. Upoznati se hočemo tudi mi s tem svetnikom, čigar sliko prinašamo. Slika ga predstavlja kot prijatelja šolstva, književnosti in lepe umetnosti.

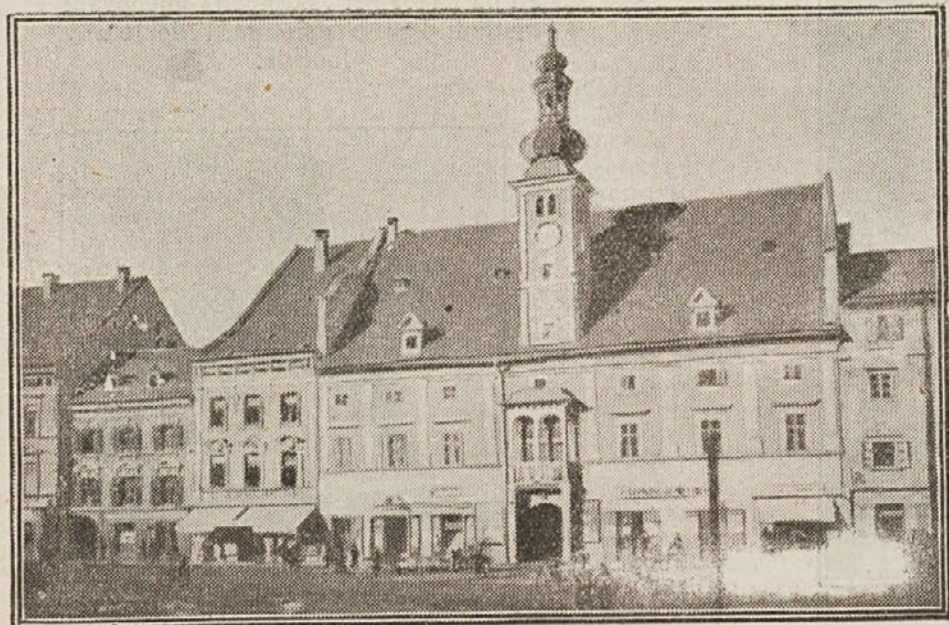
Sveti Sava je bil sin srbskega velikega župana Štefana Nemanje in brat poznejšega srbskega kralja Štefana. Kot 17-letni dečko je pobegnil od doma na sv. goro Atos, preoblekel se v meniško suknjo in sprejel ime Sava. Ime mu je bilo prej Rastislav ali Rastko. Sava, ki je bil že kot otrok pobožen, se je v samostanu popolnoma posvetil Bogu in domovini. Njegova domovina, ki je bila tlačena od Turkov in Albancev, je najbolj potrebovala izobrazbe; to je sv. Sava dobro vedel in marljivo pisal za srbski narod, ker srčna in duševna kultura je najbolj uspešno orožje ter vir in podlaga resnične sreče. Podžigal je svoje brate k živi narodni zavesti ter tako ohranil pred potujčenjem na tisoče Srbov, da niso izdali svoje materinske govornice.

Sv. Sava je tudi očistil pravoslavlje pred vsemi tujimi vplivi, uredil srbsko pravoslavno liturgijo in cerkvene obrede. Postal je nadškof in l. 1192 je na gori Atos ustanovil velikanski samostan Hilandar, v Srbiji pa polno lepih cerkv. Po vsih samostanih so morali delati za omiko in izobrazbo naroda in vžigati v Srbih ljubezen do domovine.

L. 1237 na 14. januarja (po starem koledarju) je umrl v Trnovem na potovanju v sv. deželo.

Sv. Sava je za srbski narod vzor in svetnik vsega lepega in dobrega na narodnem in zlasti prosvetnem polju. On jim je simbol čiste domovinske ljubezni. Turki so se bali duha sv. Save tako močno, da so 300 let pozneje izgrebli njegove zemeljske ostanke, jih zažgali in raztresli v veter.

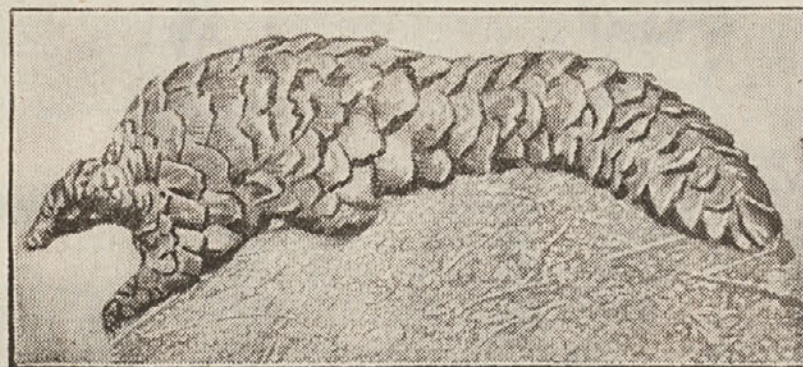
Kar sta nam sveta Ciril in Metod, ki sta nam prinesla Kristovo vero in slovanske črke in bukve, to je Srbom sv. Sava. Zato ga pa slavijo vsako leto.

Ob sedemletnici upora Nemcev in nemškutarjev v Mariboru. Dasi je bil Maribor že od 1. novembra 1918 jugoslovenski, so ga hoteli mariborski Nemci in nemškutarji odtrgati in so 27. januarja 1919 napadali in pobijali slovenske vojake in uradnike ter so naskočili magistrat. Končno je vojaštvo moralo streljati; bilo je pet mrtvih in trideset ranjencev. Razgrajati so se prepričali, da v Jugoslaviji ni več prostora za nemške predrznosti.

Predzadnjič smo prinesli sliko A. Askerca, čigar 70-letnico rojstva smo praznovali 9. januarja, danes pa prinašamo njegovo rojstno hišo v Globokem pri Rim. Toplicah na Sp. Štajerskem, ki razpada. Kmečka hišica se v kratkem popravi.

Čudna žival. Tu ni naslikan smrekov storž, temveč le ogromnemu storžu podobna žival, ki je po telesu pokrita z velikimi, trdimi luskinami, le spodaj po trebuhu ima kratko dlako. Ta zelo redki sesavec živi v zahodni Afriki in je 1 do 1 in pol metra dolg. Hrani se z mravljami.

Afrikanska opica pavijan. Ta velika in nevarna opica živi v Abesiniji v tolpah po več sto živali skupaj. Love jo v pasti, kakršno kaže naša slika. Iz protja spleto močno kolibo, kamor nasujejo žita in hrane. Vrata kolibe postavijo s palico, na katero je privezana dolga vrstica. Ko pavijan zleze v kolibo, potegne lovec vrvico in vrata se zapro.

DROBNE NOVICE Z DEŽELE

ČEPOVAN.

«Škrjanček» - Čepovan.

Odmevi nedeljske prireditve. — Sicer nisem bil pri prireditvi in ne morem o njej povedati nič natančnejšega, vendar moram omeniti nekaj drugega. Vozil sem se v sredo jutraj iz Čepovana proti Gorici, pa sem naletel na mlada dekleta in stare žene ter resne moške, ki so se med seboj menili o nedeljski igri in hvalili igralce in pevce. Zlasti jim je dopadlo petje, ker naši vrli «Škrjančkovci» so res škrjančki, če hočejo. In ravno to je, da hočejo bolj redkokrat, medtem ko bi jim bili ljudje zelo hvaležni, če bi večkrat «hoteli». Igralo se je torej dobro, vsaj kot so mi povedali. In tudi ljudi je bilo mnogo.

V nedeljo, dne 7. t. m., se bo ves pored ponavljal. Kakor vidim, bodo šli ljudje še gledat žalostno usodo «Domna» in poslušat petje. Tudi z Lokvi pridejo, saj radi kaj vidijo, in oni sami se morda tudi pripravljajo. Potem pa pridejo Čepovanci k njim.

Še to sem slišal, da je bila to pustna prireditev čepovanskega društva. Vrlim Čepovancem želimo ob tem koraku obilo takih res naših pustov. Plesalo se ni. Drugim društvom pa povemo, da jih lahko posnemajo. Kaj bo neki pa «Potnik» rekel?

ROČINJ.

Naše društvo «Sloga» priredi v nedeljo, dne 7. t. m., veseloigro v treh dejanjih «Rodoljub iz Amerike». Igra je kakor nalašč izbrana za veseli predpustni čas. Ker je režija igre v spretnih, že izkušenih rokah (g. Čaržo Vladimir), in ker so se vloge zelo srečno razdelile, bo smeha več kot dovolj. Prepričani smo, da bo ljudstvo znalo ceniti trud naših igralcev in da poseti prireditev v nedeljo popoldne v zadostnem številu.

VRTOJBA.

Par mesecev sem je bila naša občina tako nekako v ospredju. Ni bilo tedna, da bi se naša vas ne omenjala v javnosti. Zraven nove cerkve, s katero seznanjamo čitajoče občinstvo, so prišle najrazličnejše pritožbe v časniške predale. Zdaj smo se hudovali radi pošte, ki je delila našo občino v privilegirano kasto in v nepriviligirano; prva je dobivala pisma brezplačno, druga je morala plačati vsako pošiljko; zdaj smo se pa pritoževali, in to se je dogajalo precej redno, radi tatvin. V nedeljah jutraj pred našo smjo se pred cerkvijo izpraševali, kdo je bil minulo noč na vrsti, kam so bili zlezli tatovi, kaj so odnesli. Noč od sobote na nedeljo je bila njihova. No, slednjič je to tatinsko družbo vendarle zajela roka pravice. Na raznih krajih naše vasi so se postavili karabinerji in stražili. Njihovo straženje je bilo brezuspešno. Zadnjo nedeljo, koj po polnoči, med prvo in drugo uro, so karabinerji ustavili avtomobil, ki je vozil v Vrtojbo vsak teden enkrat tatinsko družbo in aretirali štiri moške in eno žensko. Naši občinarji so se odahnili, ko so zvedeli, da so storilci, ki imajo gotovo vse tatvine v naši občini na vesti, pod ključem. Sedaj bomo vsaj lahko v miru počivali in nam ne bo treba stražiti naših premočnin. Če se pa kaj izpremeni, že pravočasno sporočim «Novicam».

IZ KANALA.

Požar.

V ponedeljek okrog 3. ure jutraj je začelo goreti v poslopju, kjer ima svoj sedež davčna pobiralnica in podružnica Banca delle Venezie. Ogenj je prvi zapazil tukajšnji maresciallo (marešjal) finančne straže. Takoj so bili na licu mesta domači ognjegasci — in med njimi prvi Kovačič Franc, ki se je posebno potrudil, da ni ogenj zavzel večjega obsega. Čeravno manjka ognjegascem najpotrebnejše orodje, so ti-le vendar veliko pripomogli, ter kmalu udušili ogenj. Požar je nastal pri peči, iz katere je najbrže tekom večera padel žareč ogel na lesena tla, ne da bi ga navzoči uradniki zapazili.

Bančni zavod ter tvrdka Garelli & Marchetti tripo nekaj tisočev škodo, ki pa je krita z zavarovalnino. Popolnoma napačno pa je poročilo v tržaškem «Piccolu», ki med drugim piše, da so se pri gašenju ognja posebno odlikovale osebe, katerih sploh zraven ni bilo.

HERPELJE.

Dodatno k temu, kar so pisale «Novice», «Edinost» in «Učit. list» o

pogrebu našega nepozabnega pok. nadučitelja Štefana Šiškovca, moramo še poročati o posebno častni udeležbi učiteljstva od blizu in daleč. Tržaško učiteljstvo poslalo je tudi svojega predsednika g. Karla Gruntarja. Gospod Gruntar (ne Valentič, kakor so pomotoma poročale zadnje «Novice»), kot zastopnik centralnega vodstva «Zveze» poslovi se je pred šolo od pok. tovariša v pretresljivih in v srce segajočih besedah. Istrsko učiteljstvo imelo je v svoji sredi tudi didaktičnega ravnatelja g. Marčelja, iskrenega pokojnikovega prijatelja. Bližnji Kras poslal je tudi svoje učiteljstvo, ki je v pokojnem visoko cenilo treznega tovariša in modrega svetovalca.

Naj omenimo, da je poskrbelo in vodilo žalni sprevod Stihjelovo pogrebno podjetje z vso mogočo posrežljivostjo in spretnostjo, kar to podjetje ponovno priporoča.

IZ KOZINE.

Kot običajno priredimo tudi letos predpustno veselico. Žalibog nam dela vedno največjo preglavico prostor, katerega nimamo. Vsaka prireditev nas muči cele tedne, predno nam je mogoče skleniti, v katerem kotu naj se veselica vrši.

Imamo naštudirane pesmi najmodernejših skladateljev pod vodstvom g. dr. Joškota Rapotec. In sicer: Lajovic: «Kišica», mešan zbor; Žganec: «V jeseni», mešan zbor; Žganec: «Ptiček veli, da se ženil bode»; Adamič: «V snegu»; Lajovic: «Medved z medom»; Gradlirjeva, ženski četverospjev.

Vsled tega so naprošena vsa naša sosednja bratska društva, da ne izostanejo. Kdor le more, naj se podviza ter naj prihihi k nam, da zopet skupno prebijemo par ur veselja.

Nasvidenje v nedeljo dne 7. februarja 1926. na Kozini.

IZ BAZOVICE.

Cujte dragi bralci Novic, kaj se godi v XX. stoletju po Kr. v naši vasi! Po vsaki vasi kakor veste, se dandanes v precejšnjih trupah potepajo cigani. Posebno radi obiskujejo one vasi, v katerih so živinski mesečni sejmi. Pri nas ima ta brezpravna druhal stalno bivališče v prašičjih hlevih na semenjskem prostoru. Tu vzgajajo svojo deco okoli zubljev velikih ognjev, tu se pasejo njih nadušljeva kljuseta, za hlevskim zidom pa sede ciganke, ki obirajo... kosti, okoli katerih se drži še nekaj mesa. Tako so že nekatere ciganske družine vpisane v zlatih vaških bukvah. Cigani navadno prekupejujejo s konji, a njih družice ciganke pa prosijo in cigani jo po vaških hišah. Nekatere od teh so se v nekaterih hišah že zelo udomačile, posebno v onih, v katerih gospodarijo po večini babjeverne ženske. Pripovedujejo jim o sreči in nesreči, mečejo jim karte, berejo jim iz dlani bodočnost življenja ter z njihovim rokus-pokus se jim otrese kakšna lirica v cigansko malho.

Pretekli teden so na tak način ciganke osleparile neko domačinko za ničmanj kakor, reci in piši 4000 lir. Lepi denarci, kaj?! Pripovedovala je odoveli ženi kako hudo trpi njen mož v vica. To vicanje je lepa ciganka vplela v fantastno sliko ter tako zmešala ženi glavo. Da se pa to hudo zlo njenega pok. moža na onem svetu prepereči, mora seveda vdova prinesiti na neko križ pot gotovo svoto denarja. Seveda denar je na križ poti izginil, ker se je uporabil za možovo trpljenje. Dejstvo je, da danes iščejo karabinerji agentinjo iz vic, po kateri ni več ne duha ne sluha. — S tem dogodkom se je izvedel še drugi, ki je temu do pičice enak. Dobro se je zdelo ciganki, ko je gledala Bazovico z Mont Kokuša in si mislila:

«Oj Bazovica, draga vas domača, lirca v tebi, v vetru se obrača; zato ni treba pomagata en rokus-pokus, pa bogec vse po [plača].»

Kje tiči vzrok, da so še danes naši ljudje tako nazaj s kartami? Kaj poročajo oni, ki vidijo malo dalje kot čez vaško lužo.

Vse polno časopisov gre dandanes med svet, zakaj ne čitate? Vsaki dan je v vasi Edinost, Novice i. dr. slovenski listi. Kaj rabite morda časo-

pise samo radi papirja. Citajte jih! Dajte tudi vašim dušam vsakdanje hrane; pustite naj posveti znanje in veda z lučko v vaše zakajene možgane. Ne bodite zakrknjeni! Ne pustite, da se bo «čefita» majala od praznote.

Okoli vaških pump se o mraku zbirajo ženske s škafi... in sedaj se prične vaška politika. Dnevni red: obiranje, mlatenje prazne slame, vzenje otrobov; zadnja točka «čakole».

Napolnile bi škaf in šle domov, kjer bi čas ubile s čitanjem dobre knjige ali s poučnim časopisom. Ko bi to delale, gotovo ne bi bilo treba metati lažnjivi ciganki težko zasluženi denar v malho.

Novice so dober list za naše ljudstvo, apeliram na vas, da si preskrbite Novice in jih skrbno čitate.

Zato, vsi preskrbite si Novice!

—L.—

Gospodarske novice

Klajno apno

Seno pa tudi druga krma zadnjega pridelka, vsebuje po večini premalo fosforokislega apna. To hranilo pa je neobhodno potrebno za razvoj in vzdrževanje kosti v živalskem telesu. Če torej primanjkuje krma apna, potem nastopijo pri živini boleznii v nogah in kostolomnica. Zato dodajamo taki manjprimerni krmi fosforovo kislino apno v obliki klajnega apna. Najbolj hvalažne za ta dodatek so mlade in breje živali. Mlada živina raste, zato potrebuje mnogo fosforove kisline in apna za napravo kosti in za primeren razvoj ostalih telesnih delov. Breje živali pa potrebujejo ta hranila v isto svrhu za mladiče v svojem telesu. Velika razlika se namreč opazi pri teletih, povrženih od krav, ki so bile krmljene pravilno in z dodatkom klajnega apna, in teletih od napačno krmljenih krav. Če primanjkuje te snovi, se živali v kosteh slabo razvijajo. Breje krave pa bolehalo za lizavostjo, mršavostjo in kostolomnico. Klajno apno je posebno važno, če pokladamo krmo s kislih travnikov ali če krmimo v zimskem času mnogo korenstva in premalo močne krme. Ta dodatek prija vsem domačim živalim, zlasti prašičem, ki dobivajo pri nas mnogo korenstva. Molznim kravam dajemo na dan po 20 do 30 gramov, mladi govedi po 10 do 15 gramov klajnega apna. Klajno apno primešamo navadno drugi tečni krmi ali pa med rezanico.

Poleg klajnega apna pa je priporočljivo pokladati živini tudi navadno kuhinjsko sol.

Gospodarski vestnik št. 1.

Razne vesti

VIII. vsesokolski zlet v Pragi.

V Pragi bo od 4. do 7. julija t. l. VIII. vsesokolski zlet, ki se ga bodo udeležili sokoli vseh slovanskih držav in najbrže tudi bolgarski Junak. Vsesokolski zleti so tipična slovanska manifestacija, kjer slovanska plemena tekmujejo in pokažejo silne ude, gibčna telesa in discipliniran duh svojih sinov. V ta namen se gradi ogromen stadion. Gostovali bodo tudi telovadci drugih narodov in prvičkrat tudi italijanski gimnasti iz Milana in Genove. Tekmovale bodo tudi vojaške šole vseh zavezniških in prijateljskih držav.

Sokoli bodo imeli vse mogoče olajšave, na vizumih in voznihi. Nastanjeni pa bodo v praških šolah in vojašnicah. Podrobnosti bomo še prinesli.

Tržaška kmetijska družba v Trstu priredi v nedeljo, dne 7. t. m. ob 11. uri v šolskem poslopju v Nadanjem selu pri Št. Petru poučno kmetijsko predavanje. Predaval bo inž. Čok o «pomenu in važnosti kmetijsko-gospodarskih združenj». Ker je za našega kmeta taka razprava zelo važna in zanimiva, smo prepričani da bo predavanje imelo številno udeležbo tudi iz bližnjih Vasi.

SEMENSKI OVES.

Prednaročila za semenski oves iz Češke sprejema Tržaška kmetijska družba v Trstu samo še ta teden.

SEMENSKI KROMPIR

iz Jugoslavije «Oneida» nam ima dospeti te dni. Pri razdelbi se bodo upoštevali v prvi vrsti naročniki.

Prednaročila sprejema le še ta teden.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA v TRSTU
ulica Torre bianca 19, Telefon 44-39

Zobozdravnik
Dr D. Sardoč
špecialist za ustne
in zobne bolezni
perfekcioniran na dunajski kliniki
ordinira
v TRSTU
Via Imbriani 16/I. (prej Via S. Giovanni)
od 9—12 in od 3—7 ure

Novo pogrebno podjetje

(NUOVA IMPRESA) - Trst, Corso V. E. III. 47 (pri trgu Goldoni)

Prevoz mrličev v tu- in inozemstvo. Vrš vsakorazredne pogrebe. Zaloga vseh mrtvaških predmetov (vsakovrstne krste, venci, sveče itd.) Nočna inspekcija v lastnih prostorih. Zaloga ul. Tesa 31, Tel. 14-02.

Valentin Blažina — Trst

delavnica pohištva

ulica Pier Paolo Vergiero 232 (vis-a-vis Zonca)

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, navadne in fine spalne in jedilne sobe.

Cene zmerne. Solidna izdelava.

Ljubljanska kreditna banka

Telefona: 5-18; 22-98 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11 Telefona 5-18; 22-98

BRZOJAVNI NASLOV: BANCALUBIANA

Podružnice:

Gorica, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Centrala v Ljubljani

Delniška glavica in rezervni sklad: 60.000.000 dinara.

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune z 4 1/2% netto. - Za odkaz vezanih viog plača odsloke po dogovoru. - Izvršuje borzne naloge in daja v najem varnosine pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9 1/2 do 12 50 in od 14 1/2 do 16 ure.

Pivkovi memoari prevedeni na češki jezik

Znano delo dr. Ljudevita Pivka »Proti Avstriji« in sicer prvi in drugi del tega dela, ki nosi naslov »Carzano«, je izšlo v češkem prevodu. To delo je vzbudilo pri bratih Čehih največjo pozornost in se ga prav pridno čita.

Želeti je, da bi slovenski izvirnik imel isto srečo; naši ljudje bi morali se seznaniti z naporu naših najboljših idealistov, ki so stremeli za boljšo bodočnostjo našega plemena.

Vzhodnokitajska železnica

(K rusko-kitajskemu konfliktu)

Carska Rusija si je znala pridobiti v Mandžuriji prav izredne privilegije, ki so pripravljali popolno osvojitve te dežele. Vojsna med Rusijo in Japonsko 1904 do 1905 je spravila v opasnost te osvojevalne projekte, vendar se je posrečilo izposlovati od Kitajske — čeprav zelo težko — privolitev za gradnjo železnice preko kitajskega ozemlja, ali v obliki da gradi železnico privatna »Družba vzhodno-kitajske železnice«, seveda samo formalno, faktično je bila to le firma ruske države. Proga ob novi železnici se je pričela sijajno razvijati. Družba je dobila v koncesijoniranem ozemlju pravico lastne straže, upravo, sodstvo in občinske uprave; na njem so nastala mesta in druge cvetoče naselbine z mnogimi tvornicami in velikimi agri-kulturno-industrijskimi podjetji. Družba je vzdrževala vojsko 2400 kozakov. Železniško osebje je bilo militarizirano in prvovrstno izvežbano. Družba je vzdrževala tudi osnovne in srednje šole, bolnice, znanstvene institute, gledališča, časopise itd.

Ko je Kitajska republika pripoznala Sovjetsko Rusijo 1. 1924. de iure, je Sovjetska vlada v glavnem obdržala koncesije iz poprejšnje dobe s spremembami v prid Kitajski v področju uprave, čuvanja, sodstva in občinske samouprave. V svojem najnovejšem koraku napram Kitajski je sovjetski zastopnik izjavil v Peking, da je sovjetska vlada event. pripravljena odreči se tudi preostalih ugodnosti...

Odgovorni urednik: JANKO RUNTIČ.

Delitev skupnih zemljišč, občinskih pašnikov in gozdov. - Brezplačne informacije daja pisarna v Gorici, Corso Vittorio Emanuele III. šte. 19 pritličje (v hiši hipotečnega zavoda)

Josip Klun

trgovina porcelanastih predmetov TRST, ulica Mazzini šte. 40 (prej ulica Nuova). Skladišča: Piazza Scandola šte. 1 in v prosti luki skladišče šte. 6, I. - Telefon 29-84. B.

Velika izbira porcelana, gline, stekla emajliranih in aluminijastih kuhinjskih posod in bogata izbira PREDMETOV ZA POROČNA DARILA.

Izključna prodaja cilindrov za luči šte. 3, 5, 8, 11. na debelo za Trst, Furlanijo, Istro in Dalmacijo iz najčistejšega kristaliziranega stekla. Cilindri oviti v kartonastih škatljah mesto v slami. Cene brez konkurence.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

Špecialist za ustne in zobne bolezni.

Ordinira

v GORICI na Travniku 5. II. od 9. do 12. in od 3. do 5.

Žepni koledar

VEDEŽ

za leto 1926

se dobiva po L 4.— pri založništvu v Knjižarni-papirnici Štoka d. z. o.

Trst, Via Milano 37.

V Gorici in pri vseh trgovcih na deželi.

Zobozdravniški ambulatorij v Trstu

ulica Sette Fontane 6

posluje ob delavnikih od 9—12 in od 15—19 ure.

Ljudske cene.

KLINIKA Dr. CICERO

POSTOJNA

Notranje boleznin operacije.

ŽARKI X

hitro zdravljenje jeticnega vnetja vršcev.

Ant. Koren nasl. Gorica

Gorica, ul. Carducci (pr. Gosp. ul.)

BOGATA ZALOGA

porcelana, stekla, šip in vseh kuhinjskih potrebščin.

Na debelo. Na drobno.

IVAN KRŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine

Iz aluminija, steklovine, lesa, emajlirane prsti itd. CENE NIZKE. TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

Trocca mrtvaški predmeti, fotografije na porcelanu, pogrebna oprema, cene nizke: pri Sentiakovski cerkvi v via dell'Istria.

FARMACIA CASTELLANOVICH

„All' Alabarda“

TRIESTE, Via dei Giuliani 42

priloga cenjenemu občinstvu sledeče specialitete:

Elizir China. Jako okusen. - Vzbuja tečnost in je najboljšo zdravilo proti žledodnim šibkostim in za rekonvalescenca. Steklenica L 6.—

Voda proti izpadanju lasi. Steklenica L 6.—

Sredstvo proti revmatizmu. Zajemčen vseh. Popolno zunanje in notranje zdravljenje L 40. - Enomesečno zdravljenje.

Živinozdravniška sredstva.

Lekarna je preskrbljena z vsemi sredstvi proti živalskim boleznim.

ODLIKOVANA TVRDKA

IVAN TEMIL, GORICA

ul. Carducci 6. - Podružnica: Corso G. Verdi 40

V delavnici so nameščeni delavnici-specialisti za brusarska dela, kakor tudi za popraviljanje vseh operacijskih predmetov itd.

Prodaja tudi toaletne predmete

V zalogi najboljše, pristni garantirani kamni-osle bergamaske za brušenje kos. - Delavnica na električno gonilno silo. - BOGATA IZBERA vsakovrstnih nožev, škarij in sploh vseh rezil. - POSEBNOST: Žepne električne žarnice iz najboljših tovarov. - **Za izvršena dela jamči.**

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“

TRST - Via Giuseppe Caprin šte. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obušalo cenó a vendar lepo, ta bo pomislil malo, se kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU“, ki v Trstu vsem od kraja — ubožcu ali bogatinu — najboljše čevlje daja ...

Čevlji za delo L 48.—

Čevlji za delo L 48.—

„MUNDLOS“ šivalni stroji

„Göricke“

dvokolesa, motorini „FIAM“ in belgijske puške se vdohe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA - Piazza Cavour 9 - GORICA

BUFET PRIMC

Trst, ulica XXX Ottobre 19, nasproti kavarne Commercio

Točim najboljše istrsko in vipavsko vino ter kraški teran. — Vedno sveže Dreherjevo pivo. Mrzla in gorka svinjina, sardine itd. — POSTREŽBA TOČNA. Za obilen obisk se priporoča

Lastnik IVAN PRIMC.

ODLIKOVANA DESTILACIJA

TRST — F. ŽAGAR — TRST

ULICA S. FRANCESCO 18 — TELEFON 38-72

Zaloga domačih vin, istrske tropinovke, slivovke, brinjevca, ruma in vsakovrstnih likerjev.

Prva odlikov. tovarna in zaloga pohištva

Trvdka ustanovljena l. 1896. na Goriškem Trvdka ustanovljena l. 1896.

Gorica, ul. Carducci 14 (pr. Gosposka ulica)

50 spalnih in jedilnih sob na izbero od najnavadnejših do najbolj luksurjoznih. - Cene zmerne. - Solidna izdelava. Lastno izdelano pohištvo od najboljših profesionistov.

ANTON BREŠČAK

GORICA, Via Carducci 14 (prej Gosposka ul.)